

Sygn. akt VII U 578/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Protokolant: st.sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 sierpnia 2017 r. w W.

sprawy P. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania P. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 3 lutego 2016 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje P. S. prawo do renty socjalnej od dnia 1 września 2015 r. do dnia 31 września 2016 r.;
2. w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., decyzją z dnia 3 lutego 2016 r., znak: (...) odmówił P. S. prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy stwierdził, że ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do świadczenia, gdyż nie spełnia on warunków określonych w ustawie z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej, wobec uznania przez Komisję Lekarską orzeczeniem z dnia 1 lutego 2016 r., że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy (decyzja organu rentowego z dnia 3 lutego 2016 r., k.29 a.r.).

Dnia 15 marca 2016 r. P. S. złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od decyzji organu rentowego stwierdzającej, że nie jest niezdolny do pracy. W ocenie odwołującego stan zdrowia psychicznego przesądza o jego niezdolności do pracy (odwołanie z dnia 15 marca 2016 r., k.2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 8 kwietnia 2016 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że odwołujący w dniu 30 września 2015 r. złożył wniosek o ustalenie prawa do renty socjalnej. Celem ustalenia uprawnień do renty odwołujący został skierowany na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 1 lutego 2016 r. uznała, iż nie jest on całkowicie niezdolny

do pracy. Na tej podstawie decyzją z dnia 3 lutego 2016 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty socjalnej (odpowiedź na odwołanie z dnia 8 kwietnia 2016 r., k. 10 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący P. S., ur. (...), w dniu 30 września 2015 r. złożył wniosek o rentę socjalną (wniosek o rentę socjalną, k. 1-4 a.r.).

Złożenie wniosku zainicjowało postępowanie administracyjne przed ZUS. W toku postępowania wyjaśniającego, odwołujący został skierowany na badanie lekarskie przez Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem wydanym w dniu 10 grudnia 2015 r. uznał, że o nie jest on całkowicie niezdolny do pracy (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 10 grudnia 2015 r., k.19-20 a.r.).

W związku z wniesieniem przez odwołującego sprzeciwu od orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS, sprawa została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 1 lutego 2016 r. stwierdziła, że P. S. nie jest niezdolny do pracy. W uzasadnieniu wskazano, że dysfunkcji układu psychicznego narusza sprawność organizmu odwołującego w stopniu niewielkim. Naruszenie sprawności ma charakter przewlekły, jednak nie powoduje utraty zdolności do jakiegokolwiek pracy (orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 1 lutego 2016 r., k.27-28 a.r.).

W oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z dnia 3 lutego 2016 r., znak: (...) odmówił P. S. prawa do renty socjalnej (decyzja organu rentowego z dnia 3 lutego 2016 r., k.29 a.r.).

W związku z niekorzystną decyzją organu rentowego, P. S. złożył odwołanie do Sądu Okręgowego, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 15 marca 2016 r., k.2-3 a.s.).

Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2016 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych specjalistów: psychiatry, psychologa, neurologa, celem ustalenia czy odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy zarobkowej oraz czy jest to niezdolność trwała czy okresowa, a jeżeli okresowa to na jaki okres oraz czy naruszenie sprawności organizmu powstało: przed ukończeniem 18 roku życia, w trakcie nauki w szkole wyższej przed ukończeniem 25 roku życia, w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej (postanowienie SO z dnia 14 kwietnia 2016 r., k.13 a.s.).

W opinii z dnia 1 maja 2016 r. biegła z zakresu psychologii dr J. K. na podstawie dostępnej dokumentacji, obserwacji oraz badań odwołującego stwierdziła, że odwołujący aktualnie emocjonalnie i poznawczo jest częściowo niezdolny do pracy zarobkowej. W ocenie biegłej niezdolność do pracy powstawał w dzieciństwie i ma charakter stały. Stwierdzone u odwołującego problemy i zaburzenia wymagają nadal systematycznego wsparcia psychiatrycznego i psychoterapeutycznego. Zdaniem biegłej brak jest podstaw do uznania odwołującego za całkowicie niezdolnego do pracy (opinia biegłej psycholog z dnia 1 maja 2016 r., k.22-23 a.s.).

Biegła z zakresu psychiatrii M. P. rozpoznała u odwołującego zaburzenia myślenia i interpretacji urojeniowe, przy współistnieniu cech zespołu (...). W ocenie biegłej schorzenia odwołującego uzasadniają uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy od daty złożenia wniosku na okres 2 lat. Biegła zaakcentowała, że w tym czasie konieczna jest dalsza obserwacja diagnostyczna i włączenie odpowiedniego leczenia (opinia biegłej psychiatry z dnia 13 lipca 2016 r., k.35-36 a.s.).

Biegła sądowa z zakresu neurologii J. B. w badaniu neurologicznym nie rozpoznała objawów patologicznych. Wobec tego biegła uznała, że z przyczyn neurologicznych odwołujący nie jest niezdolny do pracy (opinia biegłej neurolog z dnia 22 września 2016 r., k.50 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 4 listopada 2016 r. organ rentowy wskazał, że nie wnosi uwag do powyższych opinii. Jednocześnie organ rentowy zaznaczył, że przy przyjęciu, iż odwołujący stał się całkowicie niezdolny do pracy od dnia złożenia wniosku, tj. 30 września 2015 r. nie spełnia on warunków do przyznania renty socjalnej, bowiem w dniu 15

października 2013 r. ukończył 25 lat, natomiast programowy tok trwania studiów obejmuje okres trzyletni (pismo procesowe z dnia 4 listopada 2016 r., k.57-58 a.s.).

W opinii uzupełniającej biegła zakresu psychiatrii M. P. wskazał, że zespół (...) został wprawdzie rozpoznany u odwołującego w 2010 r., ale jako całościowe zaburzenie rozwojowe istnieje od dzieciństwa. Biegła wskazała, że całkowitą niezdolność do pracy datuje się od września 2015 r., ale zauważalne zaburzenia zachowania wystąpiły u odwołującego w czasie nauki w gimnazjum, a objawy nasiliły się w czasie nauki w liceum (opinia uzupełniająca biegłej psychiatrii z dnia 28 listopada 2016 r., k.63 a.s.).

Pismem z dnia 10 stycznia 2017 r. organ rentowy zgłosił zastrzeżenia do opinii uzupełniającej biegłej z zakresu psychiatrii i jednocześnie wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry z wyłączeniem biegłej M. P. (pismo procesowe organu rentowego z dnia 10 stycznia 2017 r., k.77-78).

W opinii z dnia 3 marca 2017 r. biegła specjalista psychiatra M. L. rozpoznała u odwołującego zespół (...), nasilenie dolegliwości psychiatrycznych- widoczne zaburzenia myślenia, zaburzenia emocjonalne oraz znacznego stopnia zaburzenia zachowania i funkcjonowania społecznego. Biegła wskazała, że naruszenie sprawności organizmu powstało w dzieciństwie, natomiast zaburzenia psychiczne ujawniły się w gimnazjum. Z tych względów biegła uznała, że odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy zawodowej. Całkowita niezdolność do pracy ma charakter okresowy, tj. od daty złożenia wniosku do marca 2018 r. (opinia biegłej psychiatrii M. L., k.106-108 a.s.).

Zastrzeżenia do niniejszej opinii zgłosił organ rentowy wnosząc o powołanie innego biegłego psychiatry. W dołączonej do pisma opinii lekarskiej lek. med. J. S. wskazała, iż odwołujący jest zdolny do pracy umysłowej. Dodała, że jako student odwołujący nie musi podejmować zatrudnienia, gdyż to rodzice są zobowiązani od utrzymania dziecka do czasu zdobycia przez niego zawodu i usamodzielnienia się (pismo procesowe organu rentowego z dnia 26 maja 2017 r., k.115-116 a.s.).

Postanowieniem podjętym na rozprawie w dniu 10 sierpnia 2017 r. Sąd oddalił wniosek organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego psychiatry (postanowienia z dnia 10 sierpnia 2017 r., k.133 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumentację ubezpieczeniową oraz dokumentację medyczną zawartą w aktach sądowych oraz aktach rentowych odwołującego, a także w oparciu o dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów psychiatrów, psychologa i neurologa. Zgromadzony materiał dowodowy w postaci dokumentów oraz jego zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie budziła zastrzeżeń, w związku z tym Sąd uznał dokumenty za pełnowartościowy materiał dowodowy. Sąd jako materiał kluczowy dla rozstrzygnięcia sprawy uznał opinie powołanych biegłych sądowych, albowiem dowód ten pozwolił na dokładne określenie zakresu dysfunkcji jakie występują w stanie zdrowia odwołującego. Uzyskane w ten sposób wiadomości specjalne Sąd uwzględnił w całości, ponieważ opinie biegłych wydane zostały w oparciu o obiektywne wyniki badań P. S..

Przy tym Sąd zważył, że wprawdzie organ rentowy zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłych z zakresu psychiatrii, to jednak w ocenie Sądu podniesione zarzuty nie były uzasadnione i nie dawały podstaw do powołania w sprawie innych biegłych ww. specjalności. W ocenie Sądu, opinie powołanych biegłych dokładnie diagnozują stan zdrowia odwołującego, a zgłoszone zastrzeżenia przez członka Komisji Lekarskiej ZUS będącego lekarzem o innej specjalności medycznej niż biegłe z zakresu psychiatrii stanowiły de facto nieuzasadnioną polemikę z wnioskami wynikającymi z opinii biegłych. Dlatego zastrzeżenia zgłoszone przez organ rentowy nie zasługiwały na uwzględnienie.

W ocenie Sądu zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie P. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 3 lutego 2016 r., znak: (...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Warunki przyznania renty socjalnej określa ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2013 r. poz. 982 ze zm.) . Zgodnie z art. 4 ust. 1 tej ustawy, renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

W art. 4 ust. 2 ustawy o rencie socjalnej wskazano, że osobie, która spełniła warunki określone w ust. 1, przysługuje renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała, bądź renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

W myśl art. 5 ustawy o rencie socjalnej ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje Lekarz Orzecznik ZUS na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887, dalej: ustawa emerytalna). Zgodnie z dyspozycją art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest natomiast osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (stosownie do ust 2). Zgodnie z ust. 3 powołanego przepisu częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do pracy zgodnie z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Dokonując oceny stanu zdrowia ubezpieczonego, należy mieć także na uwadze, że w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej, o niezdolności do pracy nie decyduje sam fakt występowania schorzeń, lecz ocena, czy i w jakim zakresie wpływają one na utratę zdolności do pracy zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2000 roku, sygn. akt II UKN 113/00). Ocena całkowitej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy, co do zasady wymaga wiadomości specjalnych. W takiej sytuacji, sąd nie może orzekać wbrew opinii biegłych sądowych. Należy także uwzględnić, że w sprawach o rentę socjalną ostatecznie decyduje sąd, gdyż niezdolność do pracy jako przesłanka renty ma tu znaczenie prawne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2009 r., III UK 30/09, Legalis).

W niniejszej sprawie jedyną kwestią sporną było ustalenie, czy odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy, a także ewentualny okres trwania niezdolności.

Opierając się na opiniach sporządzonych przez powołanych w sprawie biegłych z zakresu psychiatrii Sąd zważył, że istniejące u odwołującego od dzieciństwa całościowe zaburzenia rozwojowe, przy współistnieniu cech zespołu (...), czynią go całkowicie niezdolnym do pracy.

Sąd w tym zakresie oparł się w całości na wiadomościach specjalnych wynikających z treści opinii biegłych ww. specjalności, których opinie nie pozostawiły żadnych wątpliwości, co do dokładnej oceny stanu zdrowia odwołującego.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2008 r., I UK 91/08, Legalis). Zwłaszcza, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00, Legalis). W efekcie specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez Sąd

do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłego za przekonującą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r., II CK 572/04, Legalis).

Z tych też względów nie ma uzasadnienia wniosek organu rentowego o powołanie kolejnego biegłego (biegłych) w sytuacji, gdy złożona już opinia jest niekorzystna dla strony. Sąd ma obowiązek dopuszczenia takiego dowodu tylko wówczas, gdy zachodzi tego potrzeba, w szczególności, gdy w sprawie zostały wydane sprzeczne opinie biegłych, przy czym nawet sprzeczność konkluzji opinii biegłych w zakresie zdolności do pracy wydanych w różnym czasie (np. w toczących się kolejno postępowaniach z udziałem tych samych stron) nie powoduje obowiązku sięgania przez sądy po instrumenty wymienione w art. 286 k.p.c. W realiach rozpoznawanej sprawy, biegli logicznie i konsekwentnie wyjaśnili przyjęte w opinii założenia i wnioski, które w sposób szczegółowy uzasadnili. Nie było zatem potrzeby powoływania kolejnych biegłych z zakresu psychiatrii skoro biegli sądowi ww. specjalności w sposób jednoznaczny określili zarówno stopień, jak i okres niezdolności odwołującego do pracy.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołujący z uwagi na aktualny stan zdrowia, wbrew twierdzeniom organu rentowego, spełnia przesłanki wynikającej z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej i ma prawo do świadczenia.

Sąd Okręgowy miał na względzie, iż powołane w sprawie biegłe z zakresu psychiatrii uznały niezdolność do pracy odwołującego za czasową. Biegła M. P. uznała, że schorzenia odwołującego uzasadniają uznanie go za całkowicie niezdolnego do pracy od daty złożenia wniosku na okres 2 lat, natomiast biegła M. L. wskazała, że niezdolność do pracy ma charakter okresowy, tj. od daty złożenia wniosku do marca 2018 r. Sąd Okręgowy biorąc pod uwagę przewlekły charakter występujących u odwołującego schorzeń, a także fakt, iż leczenie zaburzeń psychicznych jest procesem długotrwałym, wobec czego trudno rokować kiedy nastąpi poprawa stanu zdrowia, orzekając co do okresu na jaki należy przyznać odwołującemu prawo do renty socjalnej, przychylił się do opinii biegłej M. L., zgodnie z którą niezdolność do pracy ma charakter okresowy, tj. od daty złożenia wniosku do 31 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy, kierując się powyższymi względami uznał zatem odwołanie za zasadne i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał P. S. prawo do renty socjalnej od dnia 1 września 2015 r. do 31 marca 2018 r.

Ustalenie terminu, od jakiego Sąd uznał za zasadne przyznać ubezpieczonemu prawo do świadczenia, wynika z art. 15 ustawy o rencie socjalnej w zw. z art. 129 ustawy emerytalnej, w oparciu o które świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. P. S. złożył wniosek o prawo do świadczenia w dniu 30 września 2015 r, dlatego Sąd przyznał mu prawo do świadczenia od 1 września 2015 r.

SSO Marcin Graczyk

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)